

**საქართველოს უზენაესი სასამართლო
განჩინება
საქართველოს სახელით**

საქმე №130210017001932113

საქმე №ას-72-72-2018

15 თებერვალი, 2018

წელი

№ას-72-72-2018 რ-----

ქ. თბილისი

**სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:**

**ზურაბ ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბესარიონ ალავიძე, ეკატერინე გასიტაშვილი**

საქმის განხილვის ფორმა – ზეპირი მოსმენის გარეშე

კასატორი – შპს „ჩ-----ი“ (მოპასუხე)

მოწინააღმდეგე მხარე – მ----- ნ-----ე (მოსარჩელე)

**გასაჩივრებული გადაწყვეტილება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 21 ნოემბრის გადაწყვეტილება**

**კასატორის მოთხოვნა – გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და
ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა**

დავის საგანი – ზიანის ანაზღაურება

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი:

სასარჩელო მოთხოვნა:

1. მ----- ნ-----ემ (შემდგომში – მოსარჩელე) სარჩელი აღძრა სასამართლოში შპს „ჩ-----ის“ (შემდგომში – მოპასუხე) მიმართ ზიანის – 19 697, 92 ლარის ანაზღაურების შესახებ.

სარჩელის საფუძვლები:

2. მოსარჩელის განმარტებით, მოპასუხე აწარმოებს სარკინიგზო გვირაბის მშენებლობას. მშენებლობის დროს განხორციელებულმა მრავალჯერადმა აფეთქებებმა გამოიწვია მის საკუთრებაში არსებული საცხოვრებელი სახლსა და ეზოში მდებარე დამხმარე ნაგებობის დაზიანება.

3. სსიპ „ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს“ 2017 წლის 17 იანვრის დასკვნის მიხედვით, მოსარჩელის საკუთრებაში არსებული საცხოვრებელი სახლისა და დამხმარე ნაგებობის დაზიანება გამოწვეულია სარკინიგზო გვირაბის მშენებლობის პროცესში განხორციელებული მრავალჯერადი აფეთქებებით წარმოქმნილი დინამიური დატვირთვებით და, ასევე, ასაკობრივი ცვეთით. დეფორმაციათა მიღებული კლასიფიკაციის მიხედვით. საცხოვრებელ სახლზე წარმოქმნილი დაზიანებები ძირითადად I –II ხარისხისაა, თუმცა შენობის უკანა მხრიდან მიშენებულ ნაწილში წარმოქმნილი დაზიანებები III ხარისხისაა. I–II ხარისხში დაზიანებული შენობები შემდგომი ექსპლუატაციისათვის ვარგისია, თუმცა საჭიროებენ დაკვირვებას. შენობაზე უკანა მხრიდან მიშენებული ნაწილის შემდგომი ექსპლუატაცია საფრთხის შემცველია. საცხოვრებელ სახლზე შემდგომი ხანგრძლივი ექსპლუატაციისათვის საჭიროა აღდგენა-გაძლიერებითი სამუშაოების ჩატარება.

4. მოსარჩელის განმარტებით, ინდივიდუალური მეწარმე „ზ-----ის“ მიერ შედგენილი საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მიხედვით, მოპასუხის მოქმედებით მიყენებული ზიანი შეადგენს 19 697,92 ლარს, რაც სახლის რეაბილიტაციისათვისაა საჭირო.

მოპასუხის პოზიცია:

5. მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და მიუთითა, რომ მოსარჩელე სადავო უძრავი ნივთის მესაკუთრე გახდა 2017 წელს, რა დროსაც სახლი უკვე დაზიანებული იყო. ამდენად, მოსარჩელე არასათანადო მხარეა. ამასთან, გასულია დელიქტით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლების ხანდაზმულობის 3-წლიანი ვადა, რადგან საექსპერტო დასკვნების მიხედვით, დაზიანებები უკვე არსებობდა 2012 წელს, რის შესახებაც იცოდა წინა მესაკუთრემ, რომელსაც პრეტენზია აღნიშნულზე არ განუცხადებია.

პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი:

6. ხაშურის რაიონული სასამართლოს 2017 წლის 6 ივლისის გადაწყვეტილებით სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მოპასუხეს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 10 000 ლარის გადახდა, რაც მოპასუხემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი და ფაქტობრივ-სამართლებრივი დასაბუთება:

7. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 21 ნოემბრის გადაწყვეტილებით მოპასუხის სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება გაუქმდა და სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, შპს „ჩ-----ს“ (შემდგომში – დაზუსტებული მოპასუხე) მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 10 000 ლარის გადახდა შემდეგ გარემოებათა გამო:

8. სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ მოსარჩელის საკუთრების უფლება დარეგისტრირებულია 1215 კვ.მ უძრავ ნივთზე საკარმიდამო მიწის ნაკვეთზე, საცხოვრებელ სახლსა და არასაცხოვრებელ შენობაზე.

9. მოსარჩელის სახლი და არასაცხოვრებელი შენობა დაზიანებულია და ის გამოწვეულია მოპასუხის მიერ განხორციელებული აფეთქებითი სამუშაოებით.

10. მოსარჩელის კუთვნილი უძრავი ნივთის დაზიანებით მიღებულმა ზიანმა შეადგინა 19 697,92 ლარი.

11. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდგომში – სსკ) 317-ე მუხლის პირველი ნაწილის, 992-ე მუხლის თანახმად, სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ ვალდებულების წარმოშობის ერთ-ერთი საფუძველია დელიქტური ვალდებულება, რაც გულისხმობს, რომ პირს ვალდებულება წარმოეშობა ზიანის მიყენების (დელიქტის) შედეგად. განსხვავებით სახელშეკრულებო ვალდებულებისგან, რომელიც წარმოიშობა პირის მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შეუსრულებლობიდან, დელიქტური ვალდებულება არასახელშეკრულებო ვალდებულებათა კატეგორიას მიეკუთვნება და მისი წარმოშობისათვის უნდა არსებობდეს: ზიანი, მართლსაწინააღმდეგო და ბრალეული ქმედება და მიზეზობრივი კავშირი დამდგარ შედეგსა და ქმედებას შორის. აღნიშნული წინაპირობების არსებობის შემთხვევაში, პირს (ზიანის მიმყენებელს) უნდა დაეკისროს, დელიქტური ვალდებულებიდან გამომდინარე, ზიანის ანაზღაურება.

12. განსახილველ შემთხვევაში სასარჩელო მოთხოვნას წარმოადგენს მოპასუხისათვის ზიანის სახით 19 697 ლარის დაკისრება, რადგან მოპასუხის ქმედებების შედეგად მოსარჩელის სახლი დაზიანდა. თავად ზიანის მიყენების ფაქტი, კერძოდ, მოსარჩელის კუთვნილი უძრავი ქონების დაზიანების

არსებობა მხარეებს სადავოდ არ გაუხდიათ, თუმცა მოპასუხე არ დაეთანხმა სარჩელს და აღნიშნა, რომ კომპანიის ბრალეულობა სადავო უძრავი ქონების დაზიანებაში არ იკვეთება. მან სადავოდ გახადა საქმეში არსებული ექსპერტიზის დასკვნა.

13. საქმეში არსებული ექსპერტიზის დასკვნის მიხედვით, სააპელაციო პალატამ დადასტურებულად ჩათვალა, რომ მოსარჩელის სახლისა და დამხმარე ნაგებობის დაზიანება გამოწვეულია სარკინიგზო გვირაბის მშენებლობის პროცესში განხორციელებული მრავალჯერადი აფეთქებებით წარმოქმნილი დინამიური დატვირთვებით და ასაკობრივი ცვეთით. ექსპერტიზის დასკვნის მიხედვით, ბზარების მდგომარეობა და სხვადასხვა მიმართულება მიუთითებდა იმაზე, რომ ისინი გვირაბის მშენებლობის პროცესში მრავალჯერადი აფეთქებების შედეგად წარმოქმნილი დინამიური დატვირთვებით იყო გამოწვეული, როგორც იმავე სოფელში არსებული მრავალი სახლის დაზიანება, რომლებიც ექსპერტების მიერ იქნა შესწავლილი 2012-2013 წლებში. ამასთან, ექსპერტიზის დასკვნა შედგენილია ექსპერტის მიერ, რომელიც კირიაკ ზავრიევის სამშენებლო მექანიკის, სეისმომდეგობის და საინჟინრო ექსპერტიზის ცენტრის სამშენებლო მექანიკისა და ნაგებობათა სეისმომდეგობის სამმართველოს ექსპერტია და აქვს სპეციალობით მუშაობის 29 წლის სტაჟი. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ ექსპერტიზის დასკვნის მართებულობასა და სისწორეში ეჭვის შეტანის საფუძველი არ არსებობს.

14. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდგომში – სსსკ) 102-ე მუხლის თანახმად, სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ მხარეს ეკისრება იმ გარემოებების მტკიცება, რომლებსაც იგი სადავოდ ხდის. განსახილველ შემთხვევაში, აპელანტმა სადავოდ გახადა ექსპერტიზის დასკვნა, თუმცა მის მიერ არ იქნა სასამართლოში საპირისპიროს დამამტკიცებელი დოკუმენტაცია წარდგენილი. პალატამ აქვე მიუთითა, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 7 ნოემბრის სხდომაზე აპელანტმა ვერ დაასაბუთა ის გარემოება, თუ რატომ ვერ მოხდა სააპელაციო საჩივარზე თანდართული ექსპერტიზის დასკვნის პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის მიმდინარეობისას წარდგენა, რის გამოც აღნიშნული დასკვნა, როგორც დაუშვებელი მტკიცებულება, სსსკ-ის 380-ე მუხლის შესაბამისად, ამოღებულ იქნა საქმის მასალებიდან.

15. ამდენად, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მოსარჩელის მიერ წარდგენილი ექსპერტიზის დასკვნით დგინდება აპელანტის (მოპასუხის) ქმედებების (აფეთქებითი სამუშაოებისგან წარმოქმნილი დინამიური დატვირთვების) შედეგად მოსარჩელის კუთვნილი უძრავი ქონების დაზიანება, რაც სსკ-ის 992-ე მუხლის თანახმად, დელიქტურ ვალდებულებას წარმოშობს. აქედან გამომდინარე, სააპელაციო პალატამ გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნა იმასთან დაკავშირებით, რომ აპელანტს უნდა დაეკისროს ზიანის ასანაზღაურებლად მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილი თანხის ნაწილი 10 000 ლარის ოდენობით.

16. სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა აპელანტის მითითება სარჩელის ხანდაზმულობასთან დაკავშირებით.

17. სსკ-ის 130-ე, 1008-ე მუხლების საფუძველზე სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ ხანდაზმულობის ვადის დენის დაწყება უკავშირდება პირის უფლების დარღვევას, ხოლო დელიქტური ვალდებულების ანუ ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა წარმოიშობა მაშინ, როდესაც დაზარალებულმა პირმა შეიტყო ზიანის ფაქტის ან ზიანის ანაზღაურებაზე პასუხისმგებელი პირის თაობაზე.

18. საქმის მასალებით დგინდება, რომ სადავო ქონებაზე გაჩენილია ბზარები, რაც წლების განმავლობაში განაგრძობს ზრდას და გაჩენის დღიდან დღემდე აზიანებს მას. აღნიშნული ფაქტი გამორიცხავს მოთხოვნის ხანდაზმულობას, რადგანაც არაა გასული კანონით დადგენილი სამწლიანი ხანდაზმულობის ვადა.

19. სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა აპელანტის არგუმენტს, რომ სახლი 2012 წელს უკვე დაზიანებული იყო. რადგან ადრინდელ მესაკუთრეს პრეტენზია არ განუცხადებია, სარჩელი ხანდაზმულად უნდა იქნეს მიჩნეული. სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ საქმეში არსებული მასალებით არ დგინდება ის გარემოება, რომელ წლებში დაზიანდა სახლი. აპელანტს არ წარმოუდგენია არანაირი მტკიცებულება, რომ აფეთქებითი სამუშაოები აღარ მიმდინარეობს ან/და რომელ წელს დასრულდა. ამასთან, ექსპერტიზის დასკვნაში მითითებულია მხოლოდ ის, რომ იმავე სოფელში მრავალი სახლი იქნა მათ მიერ შესწავლილი 2012-2013 წლებში და მათ მსგავსი დაზიანებები ჰქონდათ, თუმცა აღნიშნული ფაქტი არ გამორიცხავს, რომ მოსარჩელის სახლი უფრო გვიან დაზიანდა. საქმეში არსებული მასალებით შეუძლებელია იმის განსაზღვრა, კონკრეტულად როდის დაზიანდა მოსარჩელის ქონება.

20. სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ ხანდაზმულობაზე აპელირებისას აღნიშნულის მტკიცების ტვირთი თავად აპელანტს უნდა დაეკისროს. აღნიშნული მსჯელობიდან გამომდინარე, პალატამ მიიჩნია, რომ აპელანტის მიერ ვერ იქნა სათანადო მტკიცებულებით დადასტურებული, რომ სარჩელი ხანდაზმულია, რის გამოც სასამართლო აპელანტის მოსაზრებას ამ ნაწილშიც ვერ გაიზიარებს.

21. სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ აპელანტის არგუმენტები დაკისრებული თანხის ოდენობის შემცირებასთან დაკავშირებით უსაფუძვლოა. აპელანტი უთითებს, რომ სასამართლოს არ დაუდგენია, რა საფუძვლით დააკისრა სასამართლომ მოპასუხეს 10 000 ლარის გადახდა და რატომ დაეკისრა მოპასუხეს ზუსტად ეს ოდენობის თანხა, შესაძლებელია იგი ყოფილიყო უფრო ნაკლები.

22. სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ სასამართლომ მოსარჩელის ქონების დაზიანებაში აპელანტის ნაწილობრივი ბრალეულობა დაადგინა, რადგან ექსპერტიზის დასკვნის თანახმად, რომელსაც სასამართლო გადაწყვეტილების მიღებისას დაეყრდნო, სახლის დაზიანებები აფეთქებით სამუშაოებთან ერთად ასაკობრივი ცვეთითაც იყო განპირობებული, რის გამოც

მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი ხარჯთაღრიცხვის თანახმად დაანგარიშებული 19 697,92 ლარის მოპასუხისათვის დაკისრების სამართლებრივი საფუძველი არ არსებობდა.

23. სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ სასამართლო გადაწყვეტილებას იღებს საკუთარი შინაგანი რწმენისა და კანონის შესაბამისად. რადგან განსახილველ შემთხვევაში საქმეში არსებული მტკიცებულებით არ დასტურდებოდა კონკრეტულად დაზუსტებული მოპასუხის მიერ ზიანის მიყენების შედეგად წარმოშობილი ზიანის ოდენობა, სასამართლომ შინაგანი რწმენის საფუძველზე გონივრულ ოდენობამდე შეამცირა თანხა.

24. სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ როდესაც აპელანტი სადავოდ ხდის ზიანის ოდენობას და მის მიერ განხორციელებული ქმედებების შედეგად წარმოშობილ ზიანს ფულადი დაანგარიშებისას უფრო ნაკლებად აფასებს, შეჯიბრებითობის პრინციპიდან გამომდინარე, იგი ვალდებულია, წარმოადგინოს რაიმე მტკიცებულება, რაც აღნიშნულს დაადასტურებს. აპელანტს კი აღნიშნული არ განუხორციელებელია.

25. ზემოაღნიშნულის მიუხედავად, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ გასაჩივრებული გადაწყვეტილება უნდა შეიცვალოს და, ნაცვლად მოპასუხისა, ზიანის ანაზღაურება უნდა დაეკისროს დაზუსტებულ მოპასუხეს.

26. პალატამ აღნიშნა, რომ ფილიალის მიმართ სარჩელის აღძვრის საკითხზე თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ, 2013 წლის 10 ოქტომბრის განჩინებაში (საქმე №2ბ/5236-13) განმარტა შემდეგი:

27. პალატამ განმარტა, რომ ფილიალი განცალკავებული ტერიტორიული ქვედანაყოფია, რომელიც მდებარეობს იურიდიული პირის ადგილსამყოფელის გარეთ, ემსახურება ძირითადი საწარმოს საქმიანობის განხორციელებას და მის ტერიტორიულ გაფართოვებას. საწარმოს წარმომადგენლობა სამოქალაქო ბრუნვაში გამოდის საწარმოს სახელით, წარმოადგენს მის ინტერესებს და ახორციელებს მათ დაცვას. საწარმოს ფილიალი ძირითადი საწარმოსაგან ტერიტორიულად დაშორებულია, მას გააჩნია ორგანიზაციული და ეკონომიკური დამოუკიდებლობა, თუმცა იგი სამართლებრივად დამოკიდებულია ძირითად საწარმოზე.

28. ამდენად, მაშინაც, როდესაც საწარმოს ფილიალი დამოუკიდებელ მხარედ გამოდის სამართალურთიერთობაში, აღნიშნული დამოუკიდებლობა განპირობებულია ძირითადი საწარმოს უფლებამოსილების დელეგირების ფარგლებით, შესაბამისად, ასეთ სამართალურთიერთობის დროსაც კი ფილიალი შეიძლება მონაწილეობდეს სასამართლო სამართალწარმოებაში, თუმცა მხოლოდ ძირითადი საწარმოს წარმომადგენლის სტატუსით, ისიც მხოლოდ საამისო საპროცესო სამართლებრივი უფლებამოსილების მინიჭების შემთხვევაში. ამდენად, ძირითადი საწარმო წარმოადგენს სამართალურთიერთობის მხარეს და შესაბამისად, პროცესის სუბიექტს, ხოლო ფილიალი, საამისო უფლებამოსილების არსებობის შემთხვევაში, შეიძლება გამოდიოდეს მხოლოდ ძირითადი საწარმოს წარმომადგენლად.

29. სააკველაციო პალატამ მიუთითა ასევე, რომ აღნიშნული სამართლებრივი მდგომარეობა არ იცვლება მაშინაც, როდესაც სამართალურთიერთობაში მონაწილე სუბიექტი უცხოური საწარმოს ფილიალია. უცხოური საწარმოს ფილიალის რეგისტრაცია არ ემსახურება სამეწარმეო სამართლებრივ კონტექსტში მის ცალკე სამეწარმეო სუბიექტად განხილვის მიზანს. უცხოური საწარმოს ფილიალის რეგისტრაცია ემსახურება ისეთ მიზნებს, როგორიცაა შიდასახელმწიფოებრივი სამართლის რეგულირების რეჟიმში მოქცევა, გადასახადების გადახდა, სამოქალაქო ბრუნვის სტაბილურობის უზრუნველყოფა და ა.შ. მაგრამ არამცდარაა ფილიალის სამართალსუბიექტად ქცევა. განსხვავებული მიდგომა, გარდა იმისა, რომ ეწინააღმდეგება საკორპორაციო სამართლის ძირითად პრინციპებს, მნიშვნელოვანი რისკის შემცველია სამოქალაქო ბრუნვაში, როგორც ძირითად საწარმოსა და ფილიალს შორის ურთიერთობის ფარგლებში, ასევე, მესამე პირებთან ურთიერთობის თვალსაზრისითაც. ნიშანდობლივია ყურადღების გამახვილება საწარმოს ფილიალის მიმართ დამდგარ კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების სირთულეებზე. ასევე, ყურადღების მიღმა არ უნდა დარჩეს ძირითადი საწარმოს საპროცესო უფლება, მონაწილეობა მიიღოს მისი საქმიანობის განმახორციელებელი ტერიტორიული განაყოფის თაობაზე გამართულ სასამართლო სამართალწარმოებაში. აღნიშნული უფლების შეზღუდვამ, შედეგობრივი თვალსაზრისით, კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების ბათილობამდე შეიძლება მიგვიყვანოს.

30. სააკველაციო პალატამ დამატებით ყურადღება გაამახვილა ისეთ გარემოებაზე, როდესაც უცხოური საწარმო საქართველოს ტერიტორიაზე მისი საქმიანობის განხორციელების მიზნით, აარსებს დამოუკიდებელ საწარმოს ამა თუ იმ დამოუკიდებელ სამეწარმეო სამართლებრივი ფორმით, ასეთ ვითარებაში, საწარმოს სახელწოდებაში შეიძლება ფიგურირებდეს ფილიალი, თუმცა, სამართლებრივ ფორმაში მითითებული იყოს მაგალითად შპს, სს და ა. შ. ასეთ შემთხვევაში, საქმე გვაქვს ფუნქციურად უცხოური საწარმოს ფილიალთან, თუმცა ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმით საქართველოში დაარსებულ მეწარმე სუბიექტთან, რა დროსაც იგი სამართალურთიერთობის დამოუკიდებელ სუბიექტად განიხილება და მის მიმართ ფილიალისათვის დაწესებული სამართლებრივი რეჟიმი არ ვრცელდება. იგივე უნდა ითქვას, უცხო ქვეყნის საწარმოებზე, რომელთა საქმიანობის უწყვეტობის დაურღვევლად მოხდა რეგისტრაციის გადმოტანა საქართველოში (რედომიცილება).

31. განსახილველ შემთხვევაში მოპასუხეა შპს-ს ფილიალი. მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირთა რეესტრიდან ამონაწერის მიხედვით, მოპასუხის სამართლებრივი ფორმაა უცხოური საწარმოს ფილიალი. ამდენად, მოცემულ შემთხვევაში საქმე გვაქვს უცხოური საწარმოს ფილიალთან და არა უცხოური საწარმოს მიერ თავისი საქმიანობის საქართველოში განსახორციელებლად დაფუძნებულ დამოუკიდებელ სუბიექტთან. შესაბამისად, ზემოაღნიშნული მსჯელობიდან გამომდინარე,

მოცემულ საქმეში მოპასუხე ვერ გახდება სასამართლო წარმოებაში სამართალსუბიექტი.

32. მეტად საყურადღებოა ის გარემოებაც, რომ სასამართლოში სააპელაციო საჩივარი შემოტანილი აქვს დაზუსტებული მოპასუხის წარმომადგენელს და არა მის ფილიალს, რაც სასამართლომ სრულიად მართებულად დაუშვა განსახილველად. პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება ენებოდა დაზუსტებულ მოპასუხეს და მხოლოდ ის იყო უფლებამოსილი, გამოსულიყო სასამართლოში როგორც აპელანტი მხარე. ამდენად, სააპელაციო პალატამ გაიზიარა აპელანტის პოზიცია, რომ ზიანის ანაზღაურება არ უნდა დაეკისრო ფილიალს. პალატამ აქვე აღნიშნა, რომ აღნიშნული გადაწყვეტილება ეფუძნება არა შინაარსობრივი თვალსაზრისით გასაჩივრებული გადაწყვეტილების უსწორობას, არამედ საპროცესო ნორმების თანახმად გადაწყვეტილების მართებულობას, რის გამოც შპს-ს ფილიალის ნაცვლად, ზიანის ანაზღაურებაზე პასუხისმგებელ პირად მიჩნეულ უნდა იქნეს დაზუსტებული მოპასუხე.

კასატორის მოთხოვნა და საფუძვლები:

33. სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე დაზუსტებულმა მოპასუხემ შეიტანა საკასაციო საჩივარი, მოითხოვა მისი გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შემდეგი საფუძვლებით:

34. კასატორმა მიიჩნია, რომ სააპელაციო პალატამ არასწორად დაადგინა, რომ მოსარჩელის კუთვნილი სახლისა და არასაცხოვრებელი შენობის დაზიანება გამოწვეულია მოპასუხის განხორციელებული აფეთქებითი სამუშაოებით. ზიანს ოდენობა კი შეადგენს 19 697 ლარს.

35. სსიპ „ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს“ ექსპერტმა ვერ დაასაბუთა, 2017 წელს რის საფუძველზე დაადგინა, რომ 5 წლის წინ სადავო დაზიანება მოსარჩელის ქონებას უშუალოდ აფეთქების შედეგად მიაღება. არ გამოკვლეულა აფეთქების მუხტების სიმძლავრე, კასატორისაგან არ გამოთხოვილა არანაირი დოკუმენტაცია, რომელიც დაადასტურებდა მანძილს აფეთქების ეპიცენტრიდან კონკრეტულ ობიექტამდე და აღნიშნული არც თავად ექსპერტიზას დაუდგენია.

36. კასატორმა სადავოდ გადახდა გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით დაკისრებული ზიანის ოდენობაც – 10000 ლარი. აღნიშნულთან დაკავშირებით სააპელაციო სასამართლომ მტკიცებულებად არ მიიღო კასატორის მიერ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ მოპოვებული აფეთქებების მონიტორინგის საერთაშორისო კომპანია „ექსორიქსის“ დასკვნა, რომელიც მტკიცდება, რომ მოსარჩელის კუთვნილი ქონების დაზიანებაში მოპასუხეს ბრალი არ მიუძღვის. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ არასწორად გამოიყენა სსკ-ის 317-ე მუხლის პირველი ნაწილი და 992-ე მუხლი.

37. კასატორმა აღნიშნა, რომ კირიაკ ზავრიევის სამშენებლო მექანიკის, სეისმომდეგობის და საინჟინრო ექსპერტიზის ცენტრის სამშენებლო მექანიკისა და ნაგებობათა სეისმომდეგობის სამმართველოს ექსპერტი არ წარმოადგენს სპეციალიტს აფეთქებითი სამუშაოებსა და მათგან გამოწვეულ მოვლენებთან დაკავშირებით.

38. კასატორი არ დაეთანხმა სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობას ხანდაზმულობის თაობაზე და მიიჩნია, რომ სარჩელი ხანდაზმულია. მოსარჩელის წინამორბედმა მესაკუთრემ გაუშვა ხანდაზმულობის ვადა და მოსარჩელემ ასეთ მდგომარეობაში შეიძინა ქონება. საექსპერტო დასკვნის მიხედვით, დაზიანება უკვე არსებობდა 2012 წლის ზაფხულში, რის შესახებაც ამ დროიდან ცნობილი იყო წინა მესაკუთრისათვის. მას ნივთის გაჩუქებამდე პრეტენზია არ გამოუთქვამს.

39. კასატორის მითითებით, მოსარჩელემ განმარტა, რომ სადავო საცხოვრებელი სახლი დაზიანდა სააფეთქებლო სამუშაოების მონიტორინგის განმახორციელებელი კომპანიის მიერ აფეთქებების ბიძგების განმსაზღვრელი სეისმოგრაფის დამონტაჟებამდე. სეისმოგრაფები დამონტაჟდა 2012 წლის ოქტომბერში. აღნიშნულთან დაკავშირებით კატეგორიულადაა მითითებული სამხარაულის ეროვნული ბიუროს 2017 წლის 17 იანვრის დასკვნაში, კერძოდ, აფეთქებების წარმოების თარიღად დასკვნის კვლევიტ ნაწილში დასახელებულია 2012-2013 წლები.

40. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 22 იანვრის განჩინებით საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 396-ე მუხლით და ამავე კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

41. საკასაციო სასამართლომ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, შეამოწმა საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხი და თვლის, რომ იგი დაუშვებლად უნდა იქნეს მიჩნეული შემდეგ გარემოებათა გამო:

42. სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ მოსარჩელის საკუთრების უფლება დარეგისტრირებულია 1215 კვ.მ უძრავ ნივთზე საკარმიდამო მიწის ნაკვეთზე, საცხოვრებელ სახლსა და არასაცხოვრებელ შენობაზე.

43. მოსარჩელის სახლი და არასაცხოვრებელი შენობა დაზიანებულია და ის გამოწვეულია მოპასუხის მიერ განხორციელებული აფეთქებითი სამუშაოებით.

44. მოსარჩელის კუთვნილი უძრავი ნივთის დაზიანებით მიღებულმა ზიანმა შეადგინა 19 697,92 ლარი.

45. სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა მოსარჩელის ქონების

დაზიანებაში აპელანტის ნაწილობრივი ბრალეულობა. ექსპერტიზის დასკვნის თანახმად, რომელსაც სასამართლო გადაწყვეტილების მიღებისას დაეყრდნო, სახლის დაზიანებები აფეთქებით სამუშაოებთან ერთად ასაკობრივი ცვეთითაც იყო განპირობებული.

46. წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრით მხარემ მიიჩნია, რომ სააპელაციო პალატამ არასწორად დაადგინა, რომ მოსარჩელის კუთვნილი სახლისა და არასაცხოვრებელი შენობის დაზიანება გამოწვეულია მოპასუხის განხორციელებული აფეთქებითი სამუშაოებით.

47. კასატორმა სადავოდ გადახდა გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით დაკისრებული ზიანის ოდენობაც – 10000 ლარი. აღნიშნულთან დაკავშირებით სააპელაციო სასამართლომ მტკიცებულებად არ მიიღო კასატორის მიერ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ მოპოვებული აფეთქებების მონიტორინგის საერთაშორისო კომპანია „ექსორიქსის“ დასკვნა, რომელიც მტკიცდება, რომ მოსარჩელის კუთვნილი ქონების დაზიანებაში მოპასუხეს ბრალი არ მიუძღვის. ასევე, კასატორი არ დაეთანხმა სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობას ხანდაზმულობის თაობაზე.

48. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი გარკვეულ შეზღუდვებს აწესებს საკასაციო საჩივრის დასაშვებობასთან დაკავშირებით, კერძოდ, 391-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის შესაბამისად, საკასაციო საჩივარი ქონებრივ ან არაქონებრივ დავაზე დასაშვებია, თუ კასატორი დაასაბუთებს, რომ: ა) საქმე მოიცავს სამართლებრივ პრობლემას, რომლის გადაწყვეტაც ხელს შეუწყობს სამართლის განვითარებას და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებას; ბ) საქართველოს უზენაეს სასამართლოს მანამდე მსგავს სამართლებრივ საკითხზე გადაწყვეტილება არ მიუღია; გ) საკასაციო საჩივრის განხილვის შედეგად მოცემულ საქმეზე სავარაუდოა მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება; დ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება განსხვავდება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან; ე) სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მატერიალური ან/და საპროცესო სამართლის ნორმების მნიშვნელოვანი დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე; ვ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება ეწინააღმდეგება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციას და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს; ზ) გასაჩივრებულია სააპელაციო სასამართლოს მეორე დაუსწრებელი გადაწყვეტილება ან განჩინება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების თაობაზე.

49. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი საკასაციო საჩივარი არ არის დასაშვები სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლით გათვალისწინებული არც ერთი ზემოთ მითითებული საფუძვლით.

50. საკასაციო საჩივარში მითითებული პრეტენზიებიდან საკასაციო

პალატა ყურადღებას გაამახვილებს მხოლოდ იმ პრეტენზიებზე, რომლებიც მოცემული დავის გადასაწყვეტად სამართლებრივად მნიშვნელოვანია. ამასთან, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პარაგრაფი ავალდებულებს სასამართლოს, დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება, რაც არ უნდა იქნეს გაგებული თითოეულ არგუმენტზე დეტალური პასუხის გაცემად.

51. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ სსკ-ის 992-ე მუხლის განმარტებასთან დაკავშირებით არსებობს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მყარი და სტაბილური პრაქტიკა. მითითებული ნორმის თანახმად, პირი, რომელიც სხვა პირს მართლსაწინააღმდეგო, განზრახი ან გაუფრთხილებელი მოქმედებით მიაყენებს ზიანს, ვალდებულია, აუნაზღაუროს მას ეს ზიანი.

52. სამოქალაქო კოდექსის ზემოთ მოხმობილი ნორმა განსაზღვრავს იმ აუცილებელ წინაპირობებს, რომლებიც უნდა არსებობდეს დელიქტური ურთიერთობის წარმოშობისათვის, კერძოდ, უნდა დადგინდეს ზიანი, მართლსაწინააღმდეგო ბრალეული ქმედება და მიზეზობრივი კავშირი ქმედებასა და დამდგარ შედეგს შორის, ანუ მოვალის ქმედება უნდა იყოს არა მარტო ბრალეული და მართლსაწინააღმდეგო, არამედ ზიანი უნდა იყოს ამ ქმედებით გამოწვეული უშუალო შედეგი.

53. ამდენად, საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები უნდა შეესაბამებოდეს აღნიშნულ ნორმაში მითითებულ კონსტრუქციას. თუნდაც ერთ-ერთი ელემენტის არარსებობა გამორიცხავს ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლებას. შესაბამისად, დელიქტურ ვალდებულებასთან დაკავშირებით სარჩელის აღძვრისას მოსარჩელეს ევალება, სსსკ-ის 102-ე მუხლით გათვალისწინებული მტკიცების სტანდარტის დაცვით, სათანადო უტყუარი მტკიცებულებების წარდგენის გზით ამტკიცოს, რომ არსებობს სამივე ზემოაღნიშნული წინაპირობა.

54. მოსარჩელის მიერ თავისი პოზიციის დასადასტურებლად კონკრეტული მტკიცებულებების წარდგენის შემდეგ საწინააღმდეგო გარემოებების მტკიცება მოპასუხის ვალდებულებაა, რისი შეუსრულებლობაც მხარისათვის არახელსაყრელ მატერიალურ-სამართლებრივ შედეგს გამოიწვევს.

55. საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო პალატის მსჯელობას იმის შესახებ, რომ მოსარჩელემ მის მიერ სარჩელში დასახელებული გარემოების – მოპასუხის ქმედების შედეგად მისთვის ზიანის მიყენების ფაქტისა და ზიანის ოდენობის დასადასტურებლად წარადგინა შესაბამისი ექსპერტიზის დასკვნა, ხოლო მოპასუხე მხარემ, სარჩელისაგან თავდაცვის მიზნით, მოსარჩელის მიერ მითითებული გარემოებები სათანადო მტკიცებულების წარდგენის გზით სარწმუნოდ ვერ უარყო, რაც მის საპროცესო მოვალეობას წარმოადგენდა. შესაბამისად, მან ვერ განახორციელა მასზე დაკისრებული მტკიცების ტვირთის რეალიზაცია.

56. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მოქმედი სამოქალაქო

საპროცესო კანონმდებლობა ითვალისწინებს მხარეთა მიერ მათი მოთხოვნების დასასაბუთებლად და მითითებული ფაქტების დასამტკიცებლად საჭირო მტკიცებულებების წარდგენის საკმაოდ მკაცრად გაწერილ პროცედურას, რომლის შესაბამისად მხარეებს მტკიცებულებათა წარდგენა შეუძლიათ პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვისას შესაბამისი წესების დაცვით. სააპელაციო სასამართლოში აღნიშნული დასაშვებია მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევაში, კანონით დადგენილი წინაპირობების არსებობისას (სსკ-ის 380-ე მუხლი). ასეთ გარემოებაზე მოპასუხემ ვერ მიუთითა. მხოლოდ იმაზე აპელირება, რომ მისთვის ხელსაყრელი შინაარსის მქონე ექსპერტიზის დასკვნის მოპოვება შეძლო პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ გადაწყვეტილების გამოტანის შემდეგ, არ წარმოადგენს სააპელაციო პალატის მხრიდან ახალი მტკიცებულების მიღების წინაპირობას. მხარეს უნდა ემტკიცებინა, რომ აღნიშნული დასკვნის მიღება მანამდე მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელი იქნებოდა, რაც მან ვერ განახორციელა.

57. საკასაციო სასამართლო ეთანხმება სააპელაციო პალატის მიერ სადავო ზიანის ოდენობის განსაზღვრის წესს და მიიჩნევს, რომ გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით მართებულად იქნა გათვალისწინებული სადავო ნაგებობების დაზიანებაში მოპასუხის მხოლოდ ნაწილობრივი ბრალი და ზიანის ოდენობა დადგინდა სრული ღირებულების ნაწილის სახით.

58. დასაშვებ და დასაბუთებულ საკასაციო პრეტენზიას არ შეიცავს კასატორის მითითება სასარჩელო მოთხოვნის ხანდაზმულობასთან დაკავშირებითაც, რის თაობაზეც სააპელაციო პალატამ სწორად განმარტა, რომ საქმეში არსებული მასალებით არ დგინდება ის გარემოება, რომელ წლებში დაზიანდა სახლი. აპელანტს არ წარმოუდგენია არანაირი მტკიცებულება, რომ აფეთქებითი სამუშაოები აღარ მიმდინარეობს ან/და რომელ წელს დასრულდა. ექსპერტიზის დასკვნაში კი მითითებულია მხოლოდ ის, რომ იმავე სოფელში მრავალი სახლი იყო შესწავლილი 2012-2013 წლებში და მათ მსგავსი დაზიანებები ჰქონდათ, თუმცა აღნიშნული ფაქტი არ გამორიცხავს, რომ მოსარჩელის სახლი უფრო გვიან დაზიანდა. ამდენად, არ არსებობს არც ხანდაზმულობის ვადის ათვლისა და აღნიშნული საფუძვლით სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის წინაპირობა.

59. საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს კასატორის მითითებას, რომ 2017 წლის 17 იანვრის საექსპერტო დასკვნაში აფეთქებების წარმოების თარიღად დასახელებულია 2012-2013 წლები. მოცემულ დასკვნაში 2012-2013 წლები მოხსენებულია იმავე სოფელში სხვა სახლებისათვის მიყენებული დაზიანებების კვლევის თარიღად, შესაბამისად, კასატორის მიერ ექსპერტის აღნიშნული მსჯელობა არასწორად იქნა გაგებული და გადმოცემული (ტომი 1, ს.ფ 23).

60. ამდენად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმე არ არის განხილული მნიშვნელოვანი მატერიალური ან/და საპროცესო დარღვევებით, ვერც კასატორი მიუთითებს რაიმე ისეთ დარღვევაზე, რომელსაც შეეძლო არსებითად

ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე, რის გამოც საკასაციო საჩივარს არა აქვს წარმატების პერსპექტივა.

61. კასატორმა ვერ დაასაბუთა, რომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციასთან და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალთან წინააღმდეგობაში მოდის.

62. ამასთან, საკასაციო საჩივრის განხილვისა და საკასაციო სასამართლოს ახალი გადაწყვეტილების მიღების საჭიროება არ არსებობს არც სამართლის განვითარებისა და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბების აუცილებლობის თვალსაზრისით, რადგან მსგავსი ტიპის საქმეებზე არსებობს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სტაბილური პრაქტიკა (სუსგ 18.10.2107წ, საქმე №ას-1127-1047-2017), ასევე, არც იმ საფუძველით, რომ საკასაციო სასამართლოს მსგავს საკითხზე ჯერ არ უმსჯელია და გადაწყვეტილება არ მიუღია. შესაბამისად, მოცემულ საქმეზე არ არსებობს ვარაუდი, რომ საკასაციო საჩივრის განხილვის შემთხვევაში მოსალოდნელია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს უკვე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება.

63. ამავდროულად, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება არ განსხვავდება საკასაციო სასამართლოს მიერ დადგენილი პრაქტიკისაგან.

64. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის საფუძველზე, საკასაციო სასამართლო არ არის უფლებამოსილი, დაუშვას წარმოდგენილი საკასაციო საჩივარი, რის გამოც მას უარი უნდა ეთქვას განხილვაზე.

65. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 401-ე მუხლის მეხამე ნაწილის თანახმად, თუ საკასაციო საჩივარი დაუშვებლად იქნება მიჩნეული, პირს დაუბრუნდება მის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის 70%. ამდენად, საკასაციო პალატა თვლის, რომ კასატორს უნდა დაუბრუნდეს სახელმწიფო ბაჟის სახით შპს „ჩ-----ის“ მიერ 05.01.2018 წელს №--- საგადახდო დავალებით გადახდილი 500 ლარის 70% – 350 ლარი.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე, 401-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. შპს „ჩ-----ის“ საკასაციო საჩივარი დარჩეს განუხილველად დაუშვებლობის გამო.

2. კასატორ შპს „ჩ-----ს“ (შპს „ჩ-----ს“) (საიდენტიფიკაციო კოდი №-----) სახელმწიფო ბიუჯეტიდან (**ქ.თბილისი, „სახელმწიფო ხაზინა“, ბანკის კოდი TRESGE22, მიმღების ანგარიშის №200122900, სახაზინო კოდი 300773150**) დაუბრუნდეს სახელმწიფო ბაჟის სახით შპს „ჩ-----ის“ მიერ 05.01.2018 წელს №--- საგადახდო დავალებით გადახდილი 500 ლარის 70% – 350 ლარი.

3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

თავმჯდომარე

ზ. ძლიერიშვილი

მოსამართლეები:

ბ. ალავიძე

ე. გასიტაშვილი